

Beugel- bekkies

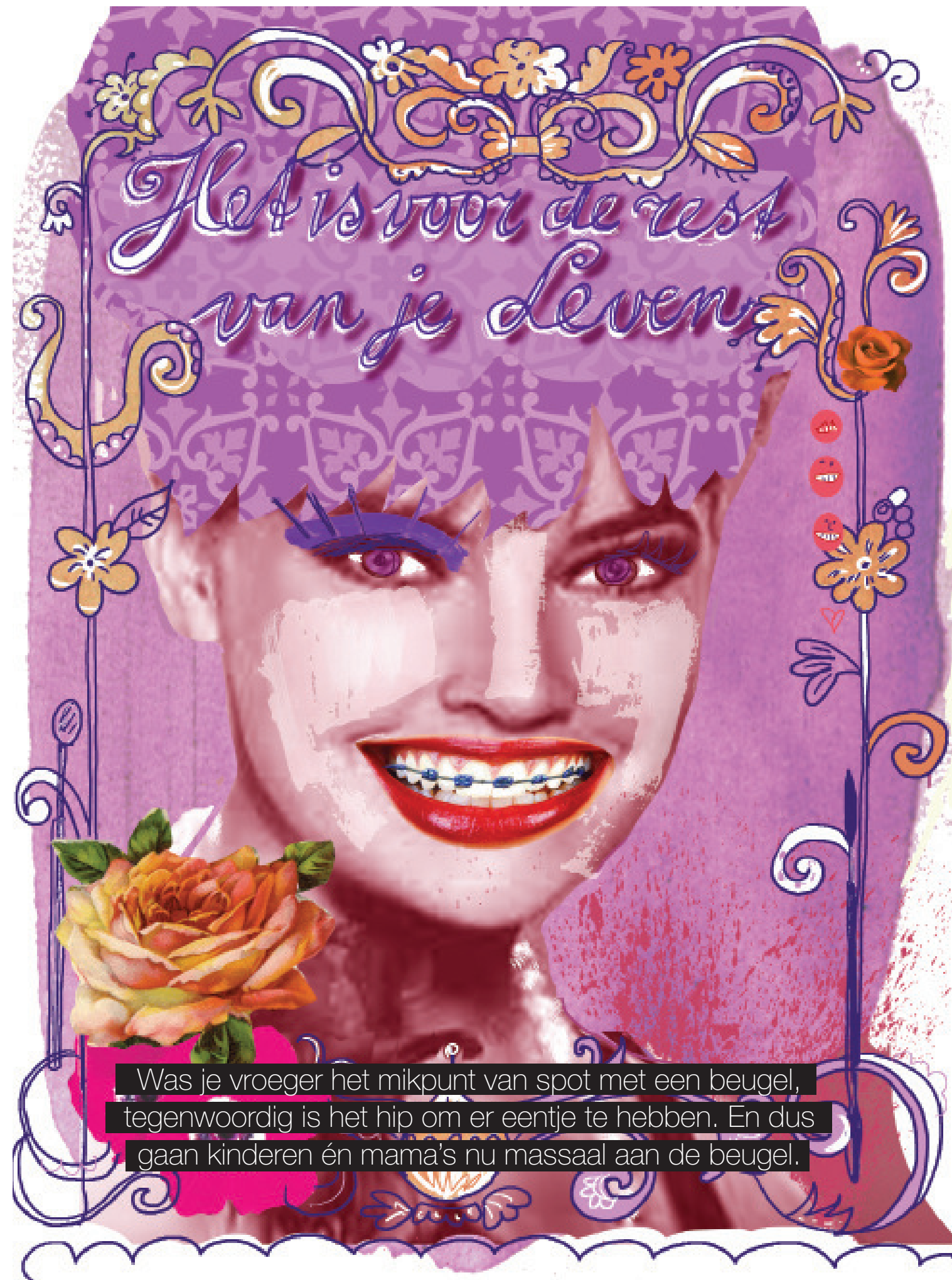
‘Mmn’, zei mijn tandarts zorgelijk, terwijl ze in mijn dochters mond keek. ‘Isabels kiezen staan niet recht op elkaar. Ze moet aan een beugel, denk ik.’ Ik was in shock. Ik had met de papepel ingegoten gekregen dat een beugel *not done* was. Daar kreeg je van die onnatuurlijke kaarsrechte Amerikaanse gebitten van, vond mijn moeder die vroeger tandartsassistente was. Er was dus heel wat overtuigingskracht voor nodig voordat ik besepte dat het gebit van mijn tienjarige dochter écht moest worden gecorrigeerd. Achteraf heb ik medelijden met de orthodontist. Praten als brugman moest hij, talloze foto’s liet ‘ie me zien van Isabels gebit, op allerlei mogelijke manieren gefotografeerd, en hij liet ook nog een gipsen model maken. Toen kon ik er niet meer omheen: die beugel moest er komen. Anders zou mijn dochter later problemen krijgen met kauwen, met haar kaken, tja, wat niet, eigenlijk? En dat kon ik haar als moeder natuurlijk niet aandoen.

Graag een nepbeugel

Toen mijn dochter met haar nieuwe slotjes lichtelijk verlegen de klas betrad, viel het me pas op dat ze bepaald niet de enige was. Ik schat dat zeker een derde van haar klasgenoten met slotjes rondliep, of ze binnenkort zou krijgen. Het leek een heuse trend. Vroeger, in mijn eigen klas, was een bril of een beugel een schrikbeeld. Had je ze allebei, dan was je al snel de pineut. Vooral om-

dat het zo zichtbaar was: zeker om een buitenboordbeugel kon je niet heen. We noemden dat heel kinderachtig buitenboordmotor en als je er een had, was je het mikpunt van spot. Hoe anders is het nu: kinderen vinden een beugel normaal. Ze willen er soms zelfs graag een. Op internetfora zeggen kinderen dingen als ‘ik ben dol op blokjes en wil ze dolgraag, maar ik weet nog niet of ik een beugel moet en anders wil ik graag een nepbeugel.’ Huh? Een nepbeugel? Ja, dat schrijven ze echt.

Maar niet alleen onder kinderen is een beugel normaal. Het lijkt wel alsof steeds meer volwassenen er ook een hebben. Zouden moeders soms makkelijker overstag gaan omdat hun eigen kind ook een beugel heeft? Krijgen ze kwantumkorting? Of vragen ze de beugeltandarts of die niet éven ook in hun mond kan kijken, nu ze er toch zijn? Bij de eerste de beste moeder met beugel die ik het vraag, is het inderdaad ongeveer zo gegaan. Katinka Horvaths (49) veertienjarige zoon Bas heeft een beugel en haar twaalfjarige dochter Nienke is net onder behandeling. Katinka: ‘Zoals veel moeders ga ik vaak mee naar de orthodontist. Om te horen hoe het ervoor staat, maar ook omdat ik wil weten hoe goed mijn kinderen hun tanden poetsen, want dat heeft nogal wat aandacht nodig. Tijdens een van die consulten begon orthodontist Tjebbe Swart zelf over mijn gebit. Vond ze dat niet vervelend, of pijnlijk? ‘Nee, hij wilde me gewoon helpen. En daar kon ik mijn voordeel mee doen. Of niet.’ Katinka heeft een spleetje tussen haar tanden. >

'Dat heb ik al mijn hele leven. Ik vond het lelijk, maar de tandarts kon het altijd opvullen. Alleen begon dat spleetje steeds wijder te worden. Het vulmateriaal viel er op een gegeven moment té vaak tussenuit, dus dat was geen oplossing meer. Als je eraan gewend bent dat je tanden netjes aansluiten, is het raar om jezelf weer met zo'n spleetje te zien. Maar aan een beugel had ik nog nooit gedacht. Totdat de orthodontist er over begon. Bij een volgend consult viel hem op dat het erger was geworden. En toen hij liet zien hoe het zou kunnen worden, was ik om. Ik wil er verzorgd uitzien. Ik zou nooit een operatie ondergaan om er anders uit te zien, dat gaat me te ver. Maar een beugel valt wat mij betreft onder de minimale dingen die je kunt doen om er beter uit te zien. Ik gunde het mezelf gewoon.'

En dus heeft ze sinds een halfjaar slotjes. Doet het geen pijn? 'Dat valt erg mee. Alleen in de eerste week moest ik wennen. Het was niet pijnlijk, maar eerder een vervelend gevoel. Het leek alsof mijn kaken waren opgezet en ik mijn mond niet kon sluiten. Wel kan ik redelijk goed tegen pijn. Een collega heeft meer last gehad en slikte de eerste paar dagen paracetamol.'

Zestig met slotjes

Komen er bij Verwijspraktijk voor tandheelkunde Amsterdam meer moeders die ook opeens aan de beugel gaan omdat hun kind er een heeft? Orthodontist Tjebbe Swart: 'Ouders mogen bij ons in de praktijk altijd meekijken met de behandeling van hun kind. Kinderen lijken op hun ouders – en ook hun gebit lijkt op dat van hun vader of moeder. Dus vaak hebben de ouders van de kinderen die hier komen ook een orthodontisch probleem. Als dat nog niet is behandeld, kun je overwegen om dat alsnog te doen en te kiezen voor een beugel.'

Leeftijd speelt daarbij geen rol, zegt Tjebbe. Ook op volwassen leeftijd kan een gebit nog prima worden gecorrigeerd. 'Het gebit van kinderen zijn over het algemeen wel wat gemakkelijker te behandelen omdat ze nog in de groei zijn. Maar er komt hier ook een dame van zestig. Waarom niet? Zo'n behandeling is voor de rest van je leven, of je nou zestig bent, of tien. In principe krijgen mijn patiënten alleen een beugel als het medisch nood-zakelijk is. Maar een gebit knapt sowieso op van een beugel.'

Niet iedereen kan goed omgaan met de veranderingen die een beugel met zich meebrengen. Zeker niet als je gezicht er drastisch door verandert. Jeroen van der Hulst, zelf net van zijn beugel af, kent een man die als kind werd gepest, omdat hij een 'centenbakkie' had: zijn onderkaak stond ver naar voren. Hij werd daar niet zelfverzekerder door. Jeroen: 'Op zijn dertigste had hij nog nooit een relatie gehad. Het stond ook lelijk. Totdat hij een beugel kreeg. Via een kaakoperatie werd eerst zijn kaak rechtgezet en nadat hij zijn slotjes een paar jaar had gedragen, stonden zijn tanden ineens netjes naast elkaar. Het zag er prachtig uit. Van een lelijkerd was hij ineens een soort Ruud van Nistelrooij geworden. En wat denk je: de vrouwen stonden opeens voor hem in de rij. Je zou denken: leuk. Maar hij kon er niet mee omgaan en loopt nu al twee jaar bij een psycholoog. Het gekke is: van binnen blijf je altijd wie je bent, maar als je in de spiegel kijkt, zie je opeens een ander persoon. En dat kan confronterend zijn.'

Even wennen

Ook Jeroen zelf – getrouwd en vader van een dochter van tien (geen beugel) – krijgt nu nét wat vaker goedkeurende blikken van andere vrouwen. Maar die vrouwelijke aandacht was zeker niet de reden waarom hij twee jaar lang een beugel droeg. Het was gewoon nodig: zijn boventanden sleten te snel af door de stand

van zijn gebit. 'Een bijkomend voordeel van de beugel is dat mijn tanden nu veel netter staan. Het is niet zo'n vreselijk keurig kunstgebit, maar het ziet er gewoon goed uit. Het past bij me.' Toch moest ook Jeroen wennen aan het leven na de beugel. 'Als je een beugel hebt, zie opeens allemaal mensen die er ook een hebben. Daar heb je dan een soort aansluiting mee. Met kinderen in de tram had ik hele gesprekken. 'Hoe lang moet jij nog?', vroegen ze dan. En of ik al elastiekjes had, want dan hoor je er helemaal bij. Wat je jezelf aanleert als je slotjes hebt, is om niet voluit te lachen. Om die reden viel het niemand op toen mijn beugel er eenmaal uit was. Pas toen ik na een paar maanden voor controle terugging naar de orthodontist, wees ze mij erop dat ik mijn tanden nu gewoon kon laten zien.' Vanaf dat moment zag iedereen wél hoe zijn gebit er op vooruit was gegaan.

'IK GÜNDE ME-ZELF GEWOON EEN BEUGEL'

IJdelheid

Veel mannen met een beugel zijn er overigens niet. Onder volwassenen zijn het vooral vrouwen die een beugel dragen. Ook Tjebbe Swart ziet dat terug in zijn praktijk. Denkt hij dat het niet ook ijdelheid is, het nemen van een beugel op latere leeftijd? We nemen tegenwoordig tenslotte ook steeds gemakkelijker een spuitje botox en er wordt niet meer raar opgekeken van een borst- of buikcorrectie. Tjebbe: 'Ik kan daar alleen maar over filosoferen, maar ik heb inderdaad de indruk dat we steeds meer eisen aan ons uiterlijk stellen. Ik probeer scherp de grens te trekken tussen wat nodig is en wat mooi, maar ik heb me toch een keer of drie laten verleiden tot een behandeling die alleen esthetisch gezien iets opleverde.'

Slecht is die toegenomen aandacht voor je lichaam niet per se, vindt Tjebbe. 'Als je niet genoeg aandacht aan je gebit besteedt, heeft dat gevolgen. Vroeger hielden mensen veel korter hun eigen tanden. Ze kregen sneller gaatjes omdat ze niet goed poetsten, die tanden werden getrokken en uiteindelijk kregen ze dan een kunstgebit. Vrouwen namen soms zelfs een kunstgebit voordat ze

gingen trouwen. Dan hadden ze daarna tenminste geen tandarts-kosten meer. Daar moet je nu natuurlijk niet meer aan denken. Het aantal kunstgebitten neemt sterk af. En omdat mensen hun tanden langer houden, stellen ze er hogere eisen aan. Ze zorgen zelf ook beter voor hun gebit. Dat moet ook, want tanden zijn eigenlijk iets gekks in je lichaam. In feite is je hele lichaam bedekt met huid, dat een soort pantser is tegen de bacteriën die het willen aanvallen. Er zit één foutje in dat pantser: je tanden. Die steken er doorheen. Bacteriën kunnen redelijk makkelijk je tandhals binnendringen en daar een tandvleesontsteking veroorzaken. En dat kan gevolgen hebben voor je gezondheid. Twee eeuwen geleden gingen er nog regelmatig mensen dood aan problemen met hun gebit. Een slecht gebit was echt een doods-oorzaak. Dat kun je je nu niet meer voorstellen.'

Scheef is charmant

Nu ik toch bij de orthodontist ben, vraag ik of Tjebbe nog even naar mijn gebit wil kijken. Een van mijn voortanden staat lichtelijk scheef. Mijn moeder vond het vroeger onzin om daarvoor een beugel te nemen. Zo'n kleine afwijking gaf mijn gezicht juist karakter, vond ze. 'Weg met die perfecte tandpasta-smile uit de commercials. Als we dat allemaal willen, krijgen we eenheids-worst. Dan gaan we allemaal op elkaar lijken.' Had mijn moeder gelijk? Of is het toch beter dat ik alsnog slotjes krijg? Tjebbe werpt een korte blik en is het helemaal met mijn moeder eens. Functioneel gezien is een beugel bij mij totaal niet noodzakelijk, dat scheve tandje kan geen kwaad. Sterker nog: het staat wel charmant, vindt hij. Kijk, dat is fijn om te horen. Ik ben bij ons thuis dus niet de volgende die slotjes krijgt. Bij Katinka is dat anders. 'Mijn man is de enige die geen beugel draagt. Maar dat gaat misschien veranderen. Hij vindt het resultaat bij mij en de kinderen zó mooi, dat hij er ook over denkt. Dus wie weet zit ons hele gezin binnenkort op de orthodontistenstoel.' □

